

II 5940

for

FIALA FERENC:

azonnali
budapesti kir. ügyészség
sajtó osztálya

kir. ügyész.

~~4272318904~~
~~1940. 388904~~

BCU Cluj / Central University Library

ERDÉLYI

levelek

Á R A:
30 NÉMETHN.
FILLÉR

FELELŐS KIADÓ: CSIA SÁNDOR

14.061

II 5940

995304-26080

fen

FIALA FERENC

ERDÉLYI LEVELEK

BCU Cluj / Central University Library Cluj

KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KIADÁSA
BUDAPEST, 1940.

14.061

318904

~~318904~~

báró ORBÁN BALÁZS
e m l é k é n e k

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Felelős kiadó: dr. Csia Sándor

Nyomatott a Centrum Kiadóvállalat Részvénytársaság körforgógépén,
Budapest, VIII., Gyulai Pál-utca 14. — Felelős vezető: Molnár József.

Levél az olvasóhoz

Magyar Testvérem! Huszonkét évi távollét után Erdély északi része visszatért az anyaországhoz. A hazatérés külsőségeiről sokat, — talán túlsokat írt a napsajtó. Megírta a nagyváradi és kolozsvári bevonulást és elénkvetítette az ott átélt felejthetetlen órák örömteli pillanatait. A vasárnapok azonban elmúltak, s ma ott áll előttünk, nemzetiszocialisták előtt a feladat és a kötelesség, hogy az ünnepnapok után megvizsgáljuk a szürke hétköznapi mindennapi életét, keressük a megoldásokat, amelyek színtelenebbé teszik a vasárnapoknál a hétköznapot, de amelyeket az egyedüli érték — a munka mégis elviselhetővé és nemessé varázsol.

Magyar Testvérem! Te bizonyára tudod, hogy mit jelent a mi számunkra — a nyilaskeresztesek számára is ez a szó;

ERDÉLY

A bécsi döntés után mi is lentjártunk Erdélyben, tele tüdővel szívtuk magunkba a Hargita, a gyergyói- és gyalui-havasok fenyőerdőinek ózondús illatát és kopogó csizmdínkkal felvertük a csendet Kolozsvár, Marosvásárhely és a többi erdélyi város történelemtől terhes utcáit. Mögéje néztünk a zászló erdőknek, a virágésőknek és megkerestük az újjongó Erdély csillogó felszíne alatt a szenvedő — a népi Transsylvaniaiát is. A tegnap mögött megtaláltuk a Mát és élébenéztünk a Holnapnak. Feljegyeztük a Székelyföld elszegényedett magyar falvainak panaszát és megdöbbenve álltunk meg a Partium határán elterülő oláh falvak szaporasága előtt.

Magyar Testvérem! Nemzetiszocialista feladat a múlt és jelen hibáinak a felismerése és azok kiküszöbölése révén

**az új magyar jövőendő felépítése. Keserves, verejtékes építé-
tése annak a valaminek, amit itt is, ott is, mindenütt —
Erdélyben is: Nemzetiszocialista Munkaállamnak hívnak.**

Kitartás!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Első levél

(Levél egy liberális közíróhoz)

Igen tisztelt Barátom!

Sajnos, az utóbbi esztendőekben nálunk is bekövetkezett a szellemi elkülönülés, s a falvak és városok társadalma úgyszólván világnézetek szerint tagozódott. Már régen elmúlt az a világ, midőn az egymással ellentétes életszemléletet valló férfiak unalmas délutánonként elüldögéltek a körüti kávéházakban, vagy a magánlakásokban rendezett délutáni zsúrokon és elvitatkoztak egymással. A szakadék mélyült, de, hogy milyen mély szakadék tátong az új és a régi Magyarország között, azt legjobban talán akkor tapasztaltam, mikor az erdélyi bevonulás pillanatai egymás mellé sodortak bennünket, — Téged és engem — Minket és Titeket, s akarva, nem akarva hosszú órákat, napokat, heteket töltöttünk egymás mellett. Eddig azt hittem, hogy a papírra vetett betűn túl is van egy bizonyos közösségérzés és meg vannak azok a szigetek, ahol néha találkozunk, — ahol találkozunk kell. De itt Erdélyben, ahol napokig együtt voltunk és a pergő események mellett egymást is megismerhettük, — már láttam és éreztem, hogy a partok között felégett **minden híd** és nagyobb szakadék választ el egymástól bennünket, mint maga a Tordai hasadék. A világnézeti ellentétek kimélyültek, s mind a ketten éreztük, hogy tűz és víz vagyunk egymásnak.

Te, kedves Barátom, ötvenegynéhány esztendőös korodban odagyökerezteél a liberális Magyarország mellé, s az eleinte meginduló, de hamar végetérő vitáink során csodálkozva tapasztaltad, hogy mi, akik egynehányan nyilaskeresz-

tes gondolat jegyében nőttünk fel, már nem válaszolunk megállapításaitokra. Az utóbbi időben a magunk részéről már nem vitatkoztunk, mert tudtuk, hogy hiábavaló, felesleges munkát végeznénk. Egy régi közmondás szerint az emberek lakva ismerik meg egymást, de merem állítani, hogy sokkal jobban belenézünk egymás lelkébe, sokkal jobban megismerjük egymást, ha új, ismeretlen tájakon visz bennünket a közös út.

Erdélyben jártunk! Az új tájak az előttünk addig ismeretlen Erdély apró kis csodálkozásokat, meglepetéseket és lelkesedést váltott ki belőled is, belőlem is. Azután később — bizonyára megfigyelted — voltak pillanatok, amikor csak egyikünk csodálkozott, a másik — hallgatott.

Te, a magad liberális századvég beállítottságában épúgy, mint az előttünk járó generáció nagyrésze — csak a népszimulében feldolgozott urambátyámos, heje-hujás — az úton vigadozva lefelé haladó Erdélyt láttad. Ha jól emlékszem, Erdélyből küldött cikkeid nagyrésze a századvégi, illetve a századeleji erdélyi úri élet, „úri cselekedeteiről“ szóltak. Megírtad, hogyan mulatoztatok ott hajnalig egyszer a marosvásárhelyi „Sürolt grádicshoz“ címzet vendégfogadóban, de megírtad azt is, hogy egy erdélyi mágna ismerősöd milyen szenvtelen arccal vesztette el birtoka felét egyetlen éjszaka a kolozsvári New-York kávéház kártyaszobájában.

— Hej-haj! Régi jó idők! — sóhajtottál fel, ha olyan vidéken jártunk, ahol ismerős voltál.

Ilyenkor mi hallgattunk, mert a századvég és a századelő nagy mulatozásai mögött mi, nyilaskeresztesek Erdély nagy tragédiáját, az Amerikába és a világ minden tája felé kivándorló székelyek tízezreit, Szabó Dezső Elsodort faluját, a magárahagyott Mezőséget és Székelyföldet láttuk és tudtuk, hogy a huszonkétéves román megszállás és a magyarság csökkenő statisztikája csak következménye volt ennek a régi „úri világnak“ és „úri életmódnak“. Ezekről a dolgokról azonban nem illett volna akkor beszélni, mert bizonyára ünneprontók lettünk volna. Inkább hallgattunk, de az erdélyi nagy hegyek fölött ragyogó csillagok a tanúi, hogy mi, akik nemzetiszocialista szemmel néztük a körülöttünk kavargó eseményeket, már az első napokban tetemre hívtuk a magyar libe-

ralizmust. A mi gondolatainkat Ti sohasem tudjátok megérteni, mert egy más, örökre letűnt világban nőttetek fel, s a magyar szellemiséget és a magyar birkózást és az igazi magyar gondolatot csak a fizikailag is szemetek előtt lebegő piros-fehér-zöld zászló jelentette számotokra. Nem tudom tisztában vagy-e azzal kedves barátom, hogy milyen csapást jelentett Erdélyre az 1867-es kiegyezést követő idő? Nem tudom, tudjátok-e Ti körúti közírók, liberálisok — keresztények és zsidók egyaránt —, hogy a magyar liberalizmusnak néhány évtizede többet ártott Erdélynek, minden török és tatárdúlásnál, mert ezt a betegséget Erdély mind a mai napig nem heverte ki, s kérdés, ki tud-e egyáltalán gyógyulni ennek a liberális betegségnek a következményeiből. Tudom, azt mondjátok ezekre a sorokra, hogy ezt egy elvakult nyilas írta, kinek csupán annyi köze van Erdélyhez, — hogy ott született. De lássuk mit ír ezen kor pusztításairól például Rugonfalvy Kiss István debreceni egyetemi tanár, aki mint erdélyi ember egész életét Erdélynek szentelte, s akit bizonyára nem lehet azzal vádolni, hogy a napi politika nem mindig tárgyilagos tollával vívja a maga harcát. Őt idézem, kinek munkáját bizonyára nem ismeritek, nem olvastátok, pedig de sok megszívlelnivalót mond el „A nemes székely nemzet képe“ című kétkötetes munkájában:

„Az 1867-i kiegyezés, mely a Pragmatika Sanctió és az 1848. évi törvények alapján jött létre, új korszakot nyitott a magyar történelemben. Ekkor született meg a székelykérdés, — írja Rugonfalvy —, melynek egész irodalma van. Alig volt olyan tollforgató székely, aki veszendő népe sebeire és a gyógyítás eszközeire rá nem mutatott. Kétségtelen, hogy a magyar kormányok egy-egy részletkérdésnél segítettek is valamiképp, de olyan intézkedés, mely gyökerében gyógyította volna a bajt, nem történt“.

„A nacionalizmus korában tovább pusztult tehát a székely nép, lassan, de biztosan — de tegyük hozzá, pusztult a magyar is. A magyar nacionalizmus a nép megbecsülésében csak a népszínmű felkarolásáig jutott el. A politikusokat nem a nép java, a gazdasági talpraállítás és a nemzet egyetemes, nagy érdekei kötötték le, nagyrészüket meghódította a talmi liberalizmusnak. A közjogi harcok kiirtották a gazdasági

érzék csíráit is és lehetetlenné tettek minden komoly törekvést. Nem az volt a fontos, hogy a magyar népet legalább abban az állapotban megtartsák, amelyben megpróbáltatásai után megmaradt, hanem az, hogy kormánypárti, vagy ellenzéki-e valaki. És minthogy a székelyek tömege ellenzéki vala, a kormányoknak nem nagyon fájt a pusztulásuk. Nyomorog? — szegények mindig lesznek köztetek, — Krisztus is megmondta. Kivándoroltak, hogy családuknak megélhetést biztosítsanak? Legalább idegen pénz jön be az országba, vigasztalták magukat a farizeusok“.

„Két évtized statisztikai adatgyűjtésére volt szükség, míg a nemzet sorsán komolyan aggódó néhány derék ember rádöbbsent arra, hogy a kivándorlók nagyrésze nem tér vissza többé és még későbben jóvátehetetlenül későn, két emberöltő mulva vették észre, hogy örökükben pogányok ültének: szélnek eresztették a székelyt és nyaklő nélkül befogadták a zsidót.“

„A kiegyezés utáni kor nemzetünk leggyászosabb korszaka. Azokat a sebeket, amelyeket évszázadokon keresztül ellenség ütött rajtunk, bármily fájdalmasak voltak, természetesen találhatjuk és könnyebben kiheverhetjük: Azt, amit a kiegyezés után a hazug és éppen ezért erkölcstelen alkotmányosság színe alatt a nacionalizmus és szabadság szent nevében cselekedtünk, öngyilkosságnál másnak nem minősíthetjük. Mert megtévesztő szédelgés volt a nacionalizmusunk és a szabadságunk is.“

Olvasod kedves barátom ezeket a sorokat? Minden egyes betűje vád egy bűnös korszak ellen. Félek azonban, hogy Ti, odaát a túlsó oldalon nem értitek meg ennek a vádnak a jelentőségét, mint ahogy sohasem tudjátok elismerni és felismerni a mult hibáit és bűneit és így nem is tudjátok, hogy a mult hibáiból értékes eszközöket kovácsolhatunk egy majdan megvalósuló új Magyarország számára. Mit törödtetek ti annak idején a nagy háborúelőtti években a székely kivándorlással? Miért foglalkoztatok volna például a bukovinai csángókérdéssel? Jól ment a sorotok, több pedig igazán nem érdekelt titeket. Szegény **Orbán** Balázs, **Jancsó** Benedek és a többiek hiába rángatták Bod Péterhez hasonlóan a hülő erdélyi katolikus és refor-

mátus erdélyi templomok harangköteleit. A ti liberalizmus-
tok összeházasodott zsidókkal és grófokkal, s tollatok min-
dent leírt, csak a fájdalmas igazságot nem. Orbán Balázs-
nak — a legnagyobb székelynek írásait talán el sem olvas-
tátok, de ha olvastátok is, legfeljebb jót nevettek a nagy-
bajúsú székely báró sötét, de sajnos beteljesedett jóslatain.
Hű kiszolgálói voltatok a magyar feudalizmusnak, a nem-
zetközi nagytőkének, vakondhorizont mögül őriztéték a mul-
tat, s a nemzet jövője helyett saját jeleneteket építettetek.
Egyetlen szavatok tiltakozó sikoltásaiok sem volt akkor, mikor
Moldvából külön vasúti szerelvényekkel érkeztek az olvasó
oláh napszámosok, mert a Budapesten, Párisban és Nizzá-
ban élő erdélyi nagyurak ezekkel az olvasó, igénytelen paku-
lárokkal törték le a nyakas székely földtúró bérkövetelését.
Később a jámbor pakulárokból harcos földkövetelők lettek,
s a regáti bankok segítségével már a háború előtt megkezd-
ték az eladósodott erdélyi nagybirtokok és a dobrakerült
székely nadrágszíjföldek összevásárlását.

Kedves Barátom! Körülbelül ezek a gondolatok kellet-
tek volna, hogy mindannyiunk eszébe jussanak, mikor pél-
dául azon az emlékezetes éjszakán ott sétálgattunk a hid-
alvási réteken s amikor éjszaka jobb pihenő híján az árok-
partra leheveredve néztük a felettünk ragyogó erdélyi csil-
lagokat, hogy azután hajnal felé az egyik zsidó koresma
piszkos asztalán hajtsuk nyugtalan álmra fejünket. Ti
azonban ott is, akkor is, békés polgári nyugalommal figyel-
téték a peremutató járását. Nem néztetek sem előre, sem
hátra, multatokhoz méltóan éltetek a percemberkéek pilla-
natnyi eseményekre vadászó életét, s nem csodálkoztatok
azon sem, hogy a rabváltó karcost kínáló, de magyarul
egyetlen szót sem tudó szolgálólányt — Szabó Maricának
hívták.

És ekkor, ebben a pillanatban éreztem, hogy szörgyű,
rettenetes áthidalhatatlan szakadék tátong közöttünk. S
most, hogy ezt a levelet mégis Hozzád intéztem, ezt csak
annak igazolása végett tettem, hogy a jövőben ne csodál-
kozzatok majd azon, ha mi az új európai rendért és az új
Magyarorszáért küzdő nyilaskeresztesek már meg sem
próbáljuk a Hozzátok vezető ösvény kiépítését.

Hiábavaló lenne...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Második levél

(Levél egy magyar gazdához)

Kedves Magyar Testvérem!

Hozzád, a magyar gazdához írom ezt a levelet, akivel oly sokszor beszélgettünk odahaza, a magyar föld kérdéséről, amikor együtt jártuk a hódmezővásárhelyi tanyákat és együtt álltunk ijedt szemmel a dunántúli behemót földbirtokok halálos szorításában vergődő, pusztuló magyar községek előtt. Együtt olvastattuk az Ormányság nagy siratójának Számadó Ernőnek, ~~mozgalmunk megszüntetett~~ hetilapjában, — az Összetartásban — írott cikkeit. Azután később nem értettük, hogy Féja Géza „Viharsarok“ című könyvében miért nem válaszolta meg azokat a kérdéseket, amelyek végereményben szoros tartozékai a magyar földkérdésnek: a zsidókézen lévő nagybirtokok és nagybérletek nagy kérdőjelét. Lassan aztán bennünk is kialakult a sokszáz apró mozaikból összerakott törvény, amely azt mondja, hogy az ország a föld azé, aki megdolgozza.

Kedves magyar testvérem! Most hogy itt járunk az erdélyi végeken, hogy mögöttünk van Nagyvárad, Kolozsvár diadalmas napja, úgy érezzük valamennyien, hogy kötelességünk az erdélyi föld kérdésével is foglalkoznunk.

A kolozsvári Majális-utca egy kis házában az erdélyi gazdasági egyesület köré csoportosult fiatalok elének tették az erdélyi föld statisztikáját és így közvetlenül láthattuk annak a szörnyű valaminek a hatását, amit: román föld-reformnak neveznek. A hibák azonban, amint azt előbbi levelemben említettem régebbi keletűek, s olyan eredendők, amelyeknek jóvátételét ma talán még nem is tudjuk, hogyan

fogjuk elvégezni. Fekete tény és fekete való, hogy az erdélyi föld kiesécsúzott a magyarság lába alól, s hogy ez így történt, azért nemcsak az idegen hódítókat, hanem elsősorban — magunkat vádolhatjuk. Egy nép, egy fajta akkor lép a katasztrófa útjára, ha nem értékeli a földet és nem becsüli meg azokat, akik a szürke rögöket munkálják. Az erdélyi gazdasági egyesület irodájában erdélyi fiatalok adatokat, statisztikai összeállításokat, grafikonokat mutattak és ilyen módon bizonyították állításaik igazságát. Az elmúlt húsz esztendő során sok mindennel megpróbálkoztak ezek a fiatalok, hogy neveljék az erdélyi magyarságot, de ezek a tanítások és tanácsok nem oldották meg a földkérdést, mert az egyszerűen nem jutott a magyarság kezére. Kiadványokkal, szaktanfolyamokkal buzdították a gazdákat a többtermelésre, hogy a magyarság kezében maradt kevéske földön is többet tudjanak termelni és alkotni, mint azok a jövevények, akik a román impérium jóvoltából úgyszólván minden ellenszolgáltatás nélkül jutottak földhöz. Igaz a román földreform már régen megkezdődött.

Még Trianon előtt, — 1867 után...

Az erdélyi föld elkövetkezendő tragédiáját gróf Mikó Imre — Erdély nagy fia is látta, s a maga részéről mindent elkövetett, hogy az erdélyi föld román kézre jutását megakadályozza. Az ő működése lendületbehozta az erdélyi magyar gazdasági egyesületet, s kizárólag neki köszönhetjük, hogy a dolgozó magyar gazdatársadalom úgy, ahogy megvédhette régi birtokainak legalább egy részét.

Jóslatait a történelem igazolta.

Ő hiába akarta lezárni az erdélyi határokat, az akkori liberális magyar politika nyakló nélkül engedte be a romániai vándorokat. A román parasztság a Romániában uralkodó középkori állapotok miatt Erdélybe menekült és Gyula Golelescu nevű román író megállapításá szerint:

„1832. óta több mint százezer család menekült el a fejedelemségből Erdélybe, Bulgáriába és Szerbiába. Ez érthető, hiszen Romániában ekkor még rabszolgasorsban éltek a parasztok s egymást követték a legvéresebb parasztlázadások. A román parasztság nagyrésze tehát Erdélybe menekült.”

Nem volt más a helyzet még 1907-ben sem, amikor a ro-

mán kormány a parasztlázadás leverése érdekében két hadtestet kért kölcsön a monarchiától és a második román hadtest Bukarest mellett több, mint tízezer román parasztot lőtt agyon. Ez volt a helyzet abban a Romániában, melynek vezetői azután az erdélyi magyar földdel elégitették ki az évszázados jogait követelő parasztságot.

Egy másik román író szerint:

„Romániában csak 1918-ban ismerték el forma szerint is a parasztnak azt a jogát, hogy földjét megművelhesse, mert a parasztság gyakorlatban még ekkor is a földesúrnak volt alávetve.“ A román nemzeti eszme tulajdonképpen nem is a történelmi Romániában, hanem a szabad jogokat tulzó liberalizmussal kezelő Erdélyben fejlődött ki. Erdélyben — Nagyszebenben — nyomták az első román lapot, s Erdélyből szállott Bukarest felé a szárnyát bontogató román nacionalizmus első sóhaja és kívánsága. A mi — háború előtti rendszerünk bűne pedig az volt, hogy tétlenül és vakon figyelte — sőt igen sokszor támogatta is ezt a román mozgalmat, amely végeredményében az erdélyi magyar föld katasztrófáját idézte elő.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Magyar Testvérem, nem hiszem, hogy akadna még ország Európában, amelynek vezetői oly könnyelműen nézték parasztságuk pusztulását, mint azt háború előtti kormányaink tették. Az erdélyi székelység ezer esztendőn keresztül tartotta ezt a földet, sőt azontúl az európai kultúra egyik keleti bástyájává emelte.

És mégis!

Elég volt rövid hatvan esztendő, hogy idegenek üljenek be a magyar falvakba, s elég volt hat évtized ahhoz, hogy a havasi román pakulárokból — erdélyi birtokosok lehessenek. Ennek a multnak a kezenyomát látjuk ma Erdélyen, látjuk az elszegényedett székely falvakat és látjuk azt a veszedelmet is, amelyet a meggazdagodott román közösségek jelentenek. A román vezetőréteg, — különösen és csakis Erdélyben — megértette a törvényt s tudta, hogy minden impériumon, közigazgatáson, politikán, diplomáciai sikereken túl is csak egy a fontos: **földet, kiirthatatlan gyökeret adni a parasztságnak**, mert a paraszt hű őrzője a földnek és ezzel együtt az országnak is. Nálunk, amerikai kivándor-

lással akarták megoldani a magyar föld és a parasztság problémáját és évtizedeken keresztül négy tengerentúli ügynökség segítségével szállítottuk paraszttömegeinket Amerikába. Fiatalságunk otthagyt a földet, közigazgatási, állami, közületi pályákon — nyugdíjas állásokban látta a maga kényelmes jövőjét biztosítva. Nem vettük észre, hogy, ugyanakkor felnőtt Erdélyben egy új fanatikus román fiatalság, amely körömszakadtáig harcolt képzelt jogaiért. Bankokat, szövetkezeteket, mezőgazdasági vállalatokat alapított, s bankjait — ellentétben a budapesti zsidó bankok erdélyi leány vállalataival, a hasznot nem tantiemek kifizetésére, hanem a román parasztság segélyezésére és támogatására fordították. Megdöbbenő adatokat találunk az erdélyi magyar és román pénzüintézetek működésére vonatkozólag Baróthy József „Magyar föld román kézen“ című munkájában. Szerinte az erdélyi románság megvagyonosodása az utolsó hetven év alatt szinte amerikai méreteket öltött. E gazdasági megerősödés minden állomását céltudatosság, következetesség és erély jellemezte. 1872-ben alapították meg Nagyszebenben a hírhedt Albina bankot, 90.000 forint alaptőkével. Tíz esztendő múlva már másfél millió forint volt a betétek összege. Húsz esztendő múltán 1892-ben az erdélyi román pénzüintézetek száma 40, míg 1899-ben már 73-ra emelkedett ez a szám. 1903-ban a román bankok megalakítják a „Solidaritatea“ szövetséget, mely szövetség már nyíltan is támogatta a román parasztságot, s egymásután állította fel a román pénzüintézeteket, — mégpedig teljes sikerrel. A háború elején, a béke utolsó esztendejében 1914-ben már 152 román bank működött Erdélyben 65 millió korona alaptőkével. Ezek a bankok természetesen a román kisbirtokosokat és a parasztságot támogatták, de annyi pénzük volt, hogy még a magyar birtokosok számára is 5.7 millió koronát kölcsönöztek, abból a célból, hogy a túlterhelt birtokokat majd ők vásárolják meg. A magyar pénzüintézetek is 22 millió koronát folyósítottak a román földbirtoknak. Baróthy szerint: „A magyar pénzüintézetek üzleteikbe politikai tendenciát nem vegyítettek, a román pénzüintézetek üzletpolitikáját viszont szocializmus irányította. A magyar pénzüvilág az államrendet

és saját helyzetét biztosnak érezte és különleges nemzeti aspirációi nem voltak. A románság egyetlen vágya a gazdasági megerősödés révén a nemzeti előretörés volt, ami hangyaszorgalmuk, igénytelenségük, és ernyedetlen célratörésük révén teljes mértékben sikerült.

A románok tehát kellőképpen kiépítették a román földigénylők hitelszervezetét, hiszen liberális gazdasági rendszerben intenzív termelést és egészséges földbirtokpolitikát kellő hitelkeret nélkül nem lehet folytatni. A statisztikai adatok szerint 1867-től 1900-ig, tehát rövid 33 esztendő alatt — az erdélyi románság egymillió hold földet szerzett meg egyszerű vásárlás útján. A következő tizenöt esztendőben az erdélyi magyarság újabb 166.500 hold földet veszít. A száz holdon felüli magyar birtokosok száma 2800-ról 2200-ra csökkent, a román birtokosok 1100-as létszáma pedig 1700-ra emelkedett. Az erdélyi vérveszteség tehát tovább tartott, s központi tániogatás hiányában a székelység évről-évre veszített javaiból s népszaporodási feleslegét kívándorlás révén kellett levezetnie. Olyan liberálisak voltunk, hogy Trianon nem maradhatott el. Baróthy megemlíti, hogy az aradmegyei Szemlak községben a kultuszminiszter jóváhagyásával még a vallás- és tanulmány alap 450 holdas birtoka is oláh parasztok kezére jutott.

Besztercze-Naszód vármegyében 1907-től 1913-ig, szóval rövid hat esztendő alatt a magyar birtoknak 25 százaléka került oláh parasztok kezére. Erdély katasztrófáját ezek szerint korántsem Trianon, hanem a háborúelőtti Magyarország liberális politikája idézte elő, hiszen Erdély földje Trianon nélkül is román kezekbe jutott volna. Az eladósodott feudális nagybirtokokat a temesvári, a nagyszombati és a brassói bankok vásárolták meg, s birtokbavétel után azonnal megkezdték azok felparcellázását.

Magyar testvérem, ilyen előzmények után jutott 1918 telén Erdély román kézre, s misem volt természetesebb, minthogy a bukaresti kormány csak siettette ennek a folyamatnak a végrehajtását. Milyen más és mennyivel nehezebb feladata lett volna a román kormányoknak, ha a trianoni békeszerződés által odaítélt Erdély területén nem

egy magárahagyatott, legyengült székely parasztság, hanem lelkileg, testileg erős, öntudatos kisbirtokososztály fogadta volna a bukaresti megszállókat.

Erdély azonban gyenge volt, a liberális Magyarország által kisémmizett székely parasztság nem tudott ellenállni, s a gyulafehérvári határozat harmadik szakaszának ötödik pontjában meghatározott földreformtörvény már csak szentesítette azt, amit az erdélyi románság 1867-ben megkezdett.

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület évkönyvének kimutatása szerint a román földreform

különböző magánvagyonokból	2.906.074 kat. holdat
államtól	212.497 „ „

Összesen: 3,118.570 kat. holdat

vett el.

A föld minemősége szerint:

Mívelhető földek	935.283 kat. hold
Legelő erdő nélkül	563.378 „ „
Erdő legelő	1.516.971 „ „
Szőlő és gyümölcsös	2.297 „ „
Parkok	1.718 „ „
Belsőségek	12.431 „ „
14.40 § alapján	32.412 „ „
Örökbérleti alapon	11 „ „
Bányák, stb.	2.152 „ „
Különböző területek	53.806 „ „

Összesen: 3,118.570 kat. hold

Mi sem természetesebb, mint hogy a gyulafehérvári földreform elsősorban a román földigénylőknek juttatta a magyarságtól elorzott földet. Ugyancsak a EGE megállapítása szerint a kisajátított földből nemzetiségek szerint kaptak:

1. románok	212.803 igényjogosult
2. magyarok	45.628 „
3. német, sváb, szász	15.934 „
4. különböző nemzetiségek	6.314 „

Összesen: 280.679 igényjogosult

7 Szomorú elégtételt kaptak a román földreform által azok, akik már a háború előtti esztendőben sürgették a magyar földreform megvalósítását. Ha annak idején meghallgatják Achim Andrásnak, Nagyatádi Szabó Istvánnak és a többi, magyar parasztközösségből kinőtt parasztpolitikusnak a jajkiáltását, akkor ma nem román, hanem székelly kézben volna pld. a nagyváradi római katolikus püspökség 181.324, a szatmári káptalan 53.510, az erdélyi püspökség majdnem 12.000, a státus 26.580 és általában a római katolikus egyház Erdély területén lévő majdnem 300.000 hold földje. A földreformot azonban a magyar reakció és a magyar feudalizmus hibája miatt Erdélyben a románok hajtották végre, s így 1940. boldog őszén székelymagyar telepes községek helyett gazdag román települések között vitt az útunk. Azt hitték, hogy a magyar földet a magyar nagybirtok és hogy a magyar életet, a magyar fajtat a szerencsés körülmények között élő társadalmi osztályok jelentik. Azt gondolták, hogy hazai pénzügyeink, bankjaink számára csak a forgalom volt a fontos, s olyan mindegy volt, hogy kitől kaptunk hitelt és kinek nyújtottunk kölcsönt. Liberális nacionalizmusunk puffogó frázisokban élte ki magát, s most, hogy visszatért Erdély, megdöbbenve állunk az elénktáruló kép előtt. Szeretnénk visszaforgatni az idő kerekét és sokminden megtörténtet meg nem történtté tenni.

Mert féltörvényekkel, félmegoldásokkal csak tovább folytatódik a magyar föld tragédiája.

Magyar testvérem, az erdélyi föld kérdése: az erdélyi magyarság kérdése, s aki ezt meg akarja oldani, annak egy hazug kor bűneit kell jóvátennie.

Erdély kérdése a magyarság kérdése, s a magyar földreform nélkül nem beszélhetünk Erdély — és az egyetemes magyarság igazi népi feltámadásáról sem.

Kitartás!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Narmadik levél

(Levél egy magyarországi zsidóhoz)

Tisztelt uram! Hazulról utánam küldött póstám között megtaláltam azt a levelet is, amelyet Ön ismeretlenül intézett hozzám abból az alkalomból, hogy Erdély ismét magyar lett. Levelében megírta, hogy Ön is osztozkodni akar a mi örömünkben, mert Erdély visszatérése nemcsak a mi, hanem az Önök öröme is. Ennek bizonyítására mellékelte leveléhez, piros ceruzával megjelölve a **Magyar Zsidók Lapjának** szeptemberi számát, melyben valóban szép cikket olvastunk az Önök örömről és vigadalmáról. Tisztelt uram, ha valahonnan a Marsból kerültem volna Magyarországra, akkor az Önök cikkeinek elolvasás után nyilván elítélném az olyanfajta mozgalmak munkáját, mint például a nyilas-keresztes mozgalom és bizonyára életfogytiglani fegyházzal sujtanám azon közírók működését, akik a zsidóság ellen írnak. Hiszen épen az Ön levele bizonyítja, hogy papíron milyen nagy örömet keltett Önök között Erdély visszatérése, mely alkalomból bizonyára külön gyertyákat égettek péntek este Hitler és Mussolini döntése fölött érzett örömükben. Hogy az öröm azonban nem volt őszinte, afelől ugyebár Önnek sincs kétsége. Mert, hogy a német nemzetiszocializmus és az olasz fasizmus mit jelent az Önök számára, azt mindannyian tudjuk. De beszéljünk őszintén. Mi egypáran nemzetiszocialisták, amikor elindultunk szeptember elején Erdély felé higgye el uram — nem vittünk magunkkal antiszemizmust és nem mirájtunk mulott, hogy Erdélyben ismét — úton-útfélen mindenütt találkozunk kellett a zsi-

dósággal. Az antiszemitizmus bizonyos gyűlöletet jelent, mi pedig tiszta lélekkel és szeretettel indultunk el Erdély felé és kisebb gondunk is nagyobb volt annál, hogy ott zsidókérdést keressünk. Erdélyben azonban — különösen Szatmárban és a Szilágyságban csak az egészen megátalkodottak, csak a vakok és a süketek nem vették észre azt a sáskajarást, azt a pusztítást, amit az Önök fajtajához tartozók végeztek ezen a jobb sorsra érdemes vidéken. Nem szörvénnyel, nem egyes fákkal — törzsekkel, hanem egy, húsz év alatt mesterségesen kitenyésztett zsidó dzsungellel találtuk magunkat szembe. Az Önök fajtestvérei úgy domináltak a bevonulás első óráiban a szatmári kávéházban, mintha misem történt volna, s mikor a magyar tisztekkel megjelentünk az étteremben, Önök még a kalapjukat sem mozdították meg a fejükön. Valami csodálatos, irigyléreméltó közönnyel kártyáztak az áporodottságú helyiségben, s látszott Önükön, hogy olyan mindegy Önök számára, hogy román, vagy magyar tisztek csizmája kopog-e a szatmári utcákon. Ugyanakkor tehát, amikor a Magyar Zsidók Lapjában — Budapestén, Stern Samu, Klár Zoltán, Kachan Niszon, Várnai Zseni és Szabolcsi Lajos sziruppall leöntött mondatokban hazafiaskodtak, — akkor Szatmáron és Désen, Kolozsvárott és Marosvásárhelyt eltűnt a zsidó üzletekből a kávé, a tea és általában minden olyan élelmiszer, amelyért három nap múlva háromszoros arat lehetett bevasalni. Az egyik városban egy szombati napon vonultunk be, s higgye el uram, ebben a városban egy darab kenyeret sem kaptunk, mert Önök minden magyar ünnepen túl, ekkor is csak önmaguknak és önmagukat ünnepelték. És ismét ugyanekkor Pesten élő írástudóik bizonyára fáradságos munkával gyűjtögették a történelmi mentődeszkákat, s napjainkban Bethlen Gábort, Sulyok István püspököt, Aponyi Albert grófot és a jóég tudja, hogy még kiket idézgettek annak bizonyítására, hogy a román impérium alatt Önök Erdélyben milyen jó magyarok is voltak. Valami csökönyös következetességgel akarták és akarják elhitetni velünk, hogy a most bevándorolt, gyulladt szemű, pajeszos, kaftános társaságnak ugyanannyi joga van az

erdélyi rögökhöz, mint a földönfutóvá tett és a vérét áldozni sohasem szűnő székelységnek. Önök valóságos diadalmenetben idézik Bethlen Gábor erdélyi fejedelemnek 1628 június 18-án kiállított szabadságlevelét, amely Európában első lépés volt a zsidóság emancipációja felé. Ez a tény valóban megtörtént, de védelem helyett váddá magasztosul, mert nem hinnők, hogy az emberi jogokat tiszteletben tartó Bethlen Gábor ma is kiadná ezt a szabadságlevelét, mondjuk, ha végigsétálna a dési, vagy a szatmári főtéren. Önöknek nincs joguk a régi magyar nagyok türelmi rendeleteire hivatkozni, mert Önök az utolsó száz esztendőben legalább tízezerszer éltek vissza az előlegezett bizalommal. Mi tudjuk, hogy a délkeleteurópai zsidóság évszázadokon át nem élt a Bethlen-féle menlevélben biztosított jogokkal, mert az akkor még erős székelység nem tudta felvenni a küzdelmet, s ha valahol le is telepedett, rövid idő múltán termékenyebb vidékek felé vette útját. A balkáni ízzel telített román impériumnak kellett bekövetkeznie, hogy a zsidóság teljesen kisajátítsa és meghódítsa Erdély iparát és kereskedelmét. Milyen gyermekesen próbálkozásnak tűnik most fel előttünk —, hogy itt járunk Erdély földjén —, Stern Samuék és Szabolesi Lajosék mosakodása és émelyítő hazafiaskodása. Önök hiába tallóznak már a történelemben, hiába idézik akár Bethlen Gábor szabadságlevelét, akár Bethlen István tízéves miniszterelnökségét, hiába hivatkoznak az erdélyi rabbik hűségnyilatkozatára — mi itt lenn Erdélyben szemtől-szembe kerültünk a kazár sereggel, amely az elmúlt húsz esztendő alatt a korrupt és liberális román közigazgatás segítségével hűződött le a galíciai erdők mélyéről Erdély szívéig. Mi láttuk a szatmári és a dési gettót és senkinek nem kellett meggyőznie bennünket arról, hogy a Rákócziaknak ebben a régi városában ma már az őslakosság jelenti az igazi kisebbséget. Ebben a városban már minden kereskedés, minden ipar és gyár a zsidók kezében van és délebben láttuk a kaftános, pajeszes dési zsidókat is. Megdöbbsentünk, mikor megtudtuk, hogy húsz esztendő alatt ötszörösére emelkedett Dész zsidósága, míg ugyanakkor a magyarság aránya mitsem változott.

Vándorlásaink során megálltunk a valamikor szintisza székely falvakban és szomorúan tapasztaltuk, hogy az Önök által elsikkasztott Bartha Miklós-féle könyvben megtárgyalt lelketlen kazár társaság már benyomult a székelyföldre is. Az elmúlt húsz esztendő alatt ezek a jövevények vásárolták össze az erdélyi erdők fáit, ők üzérkedtek és üzérkednek a sóval, a cukorral, a juhbőrrel és egyáltalán mindama javakkal, amelyek valamikor a székelység javát szolgálták. A maroshévízi nagyvendéglőben éppen olyan bevándorolt zsidó méri az italt és az ételt, mint akár Csík-szeredán, vagy a kolozsvári New York kávéház tükrös termében. Nem tudom, tudják-e Önök ott fenn Pesten, — bizonyára jobban tudják, mint mi — hogy az elmúlt bús esztendő alatt teljesen ennek a zsidóságnak a kezébe került az erdélyi sajtó, a könyvkiadás is és számtalan eset bizonyítja, hogy a román vasgárdakormány megalakulásáig ez a sajtó mindig a leghűségesebb kiszolgálója volt a bukaresti jövevényeknek. A zsidó nagyvállalatok és nagyiparosok együtt csaltak, loptak, panamáztak és zsaroltak a regátbeli urakkal és együtt fosztogatták Székelyföld falvait. Munkács, Máramaros és a Bukovina — lengyelországi végek zárt rajokban szállították az új honfoglalókat, akik most a hatalomváltozás után, a hatalomváltozás első pillanataiban ijedt szemmel figyelték Erdély magyarságának lobogó lelkesedését és végtelen örömét. Az első napokban lezárták üzleteiket, két-három napig síri csend borult az erdélyi város-géttő szennyes utcáira, de másnap már ismét ott ültek a szatmári, dési, vagy a kolozsvári kávéházak füstös világában.

Igentisztelt uram, utazásaink során gyakran beszélgettünk erdélyi férfiakkal, kispénzü magyar kereskedőkkel, iparosokkal, akik azt mondták, nem tudják, hogy az igazi veszedelmet a regátból bevándorolt románság, vagy pedig a felsőgalíciai végekről beszívárgott, majd 160.000 főnyi zsidó jelentette-e számukra. És Önök hiába írogatnak kettelteljeshangú cikkeket, az erdélyi zsidóság „magyarszeretetről“ és „magyarságáról“ az erdélyi zsidókérdést már nem lehet letagadni és nem lehet jelentéktelen másodkérdéssé lefokozni. Erdély jelene és jövője érdekében minél

sürgősebben tető alá kell hoznunk azt a törvényt, amely nem a közigazgatás útvesztőjén keresztül, hanem az új európai rendbe beleilleszkedve, a legrövidebb időn belül megállítja azt a fekete áradatot, amely a nagy galíciai zsidó medencékből indult el Transsylvánia bércei vidékei felé.

Az Önök erdélyi helytartói kezében lévő „magyar sajtó“ — amelyről néha balgán azt hittük, hogy valóban talán a magyarság érdekeit képviseli, — csak addig tartotta szükségesnek a magyar érdekek védelmét, amíg ez üzletet jelentett számára. Bukarest nem ellenőrizte őket ezen a téren, mert megbízott bennük és tudta, hogy jó munkát végeznek. Az erdélyi „magyar“ sajtó 90 százaléka az Önök kezében volt, s higgye el Uram, nekem valóságos hajtóvadászatot kellett rendeznem egy-egy régebbi lappéldány után, hogy megtudjam, hogyan s miként írtak Önök az óhazai állapotokról. Némi gyanú ébredt fel bennem, mikor Nagyváradon egy ottani valóban magyar ismerősöm rámutatott két feketebe öltözött, keménykalapos, cügöscipős úrra, kiknek mellett valóságos piros-fehér-zöld erdő borította. A két úr a nagyváradai „magyar sajtó“ két vezető férfiúja volt. Nekem azonban a budapesti Otthon Kör jutott eszembe, ahol életemben egyszer jártam és azért nem tiszteltem meg további látogatásaimmal ezt a budapesti „újságíróközpontot“, mert csupa — a nagyváradai sajtóférfiúkhöz hasonló zsidó úriember vallotta magát odatartozónak. Ezek az úriemberek ugyanis — bár magyarul beszéltek és magyarul írtak, — mégis zsidók, örök zsidók maradtak és végeredményben az elmúlt húsz esztendő román impérium alatt is csak a zsidóság céljait szolgálták. A magyarországi nyilaskeresztes mozgalomról épenúgy — sőt talán még durvább hangon írtak, mint a budapesti körúti sajtó és egészen a vasgárdakormány uralomrajutásáig hű kiszolgálói voltak a bukaresti rendszernek. A magyarországi első és második számú zsidótörvény meghozatalának idején a legkülönbözőbb vádakkal illették Magyarországot, s a pesti gettóból kölesönzött szavakkal rágalmazták, vádolták a szélsőjobboldali mozgalmakat és azok vezetőit. Hogy az erdélyi magyarság a visszatérés pillanatában nem látott tisztán és nem ismerte a magyar politikát, annak elsősorban Önök az okai, akik

húsz esztendő alatt — hasonlóan pesti laptársaikhoz — mást sem tettek, mint történelmet hamisítottak. Erdélyben ma hozzávetőleges számítás szerint — mert — ember legyen a talpán, aki az erdélyi gettó zsidajait össze tudja számolni — másfélszázezer zsidó él, kiknek javarésze az elmúlt huszonnégy esztendő alatt vándorolt be Erdélybe. Valamikor Önök, úgynevezett intelligens zsidóság — megtagadta ezt a mocskos, testi és szellemi betegséget terjesztő társaságot, — de az utóbbi időben már ezekkel is sorsközösséget vállaltak, hiszen a Magyar Zsidók Lapja ezt a zsidó réteget is védelmébe vette, s most mindenképen el akarja hitetni a világgal, hogy ez a lúdtalpas, pajeszos kazár banda is szenvedett és vérzett a román megszállás húsz esztendeje alatt a magyar gondolatért.

Hát igen tisztelt Uram, ilyen égbekiáltó hazugságot ne is próbáljanak velünk elhitetni. Önök akkor veszítették el a talajt Európában, — Magyarországon és Erdélyben is — mikor közösséget vállaltak azzal a galíciai söpredékkal, amely végeredményben kimeríthetetlen tartalékmedencéje az úgynevezett kulturáltabb zsidóságnak. Önök túlságosan elszaporodtak és túlzott mohósággal vetették rá magukat Magyarországra és Erdélyre, ez a mértéktelen mohóság lesz az Önök veszte. **Kevesebb térfoglalás több lett volna...**

Beszélgettem erdélyi zsidókkal, akik csodálatosképpen nem tudták megérteni a magyar nemzetiszocializmus antiszemita beállítottságát, mert lenn Erdélyben már nagyon megszokták azt a képet, melynek láttán még mi, sok zsidóhoz szokott csonkaországbeliek is megrettentünk. Önök az eredményekért nem harcoltak, csupán gazdasági szívósságuk és összeköttetések, legfőképpen pedig a zsidó összetartás révén hódították el tőlünk azokat a pozíciókat, amelyeket mi a nyílaskeresztes gondolat jegyében vissza akarunk és vissza is fogunk Önöktől venni. Jól tudom, hogy Önök ennek az akaratnak a beteljesülésében még mindig nem bíznak, mert még mindig azt remélik, hogy Európa megbocsátja az Önök bűneit, illetve, hogy a tengelyhatalmak elvesztik a háborút, s azután az európai zsidóság majd ismét tovább folytatja működését ott, ahol velük azt az új világ-szemlélet abbahagyatta. Nem tudom ismeri-e Ön az egyik

emigráns német zsidó írónak Kurt Tucholski-nak Arnold Zweighez intézett búcsúlevelét? Mindenesetre engedje meg, hogy idézzek ebből az írásból, mert ez a Kurt Tucholski öngyilkossága előtt őszintén megírta az európai zsidóság tragédiájának az okát. Ime a level — talán tanulnak belőle:

„Higgye el Arnold Zweig a zsidóságot legyőzték. Az nem igaz, hogy mi évezredek át harcoltunk. **Mi nem harcoltunk**, a zsidó emancipáció nem a zsidóság eredménye, a zsidóság felszabadítása a francia forradalom érdeme. A francia forradalomban pedig nem voltak zsidók. Olyan ajándékot kaptunk, amelyért nem harcoltunk — és ez megboszosztalta magát. Sohasem tetszett nekem az a langyos és rothadt megállapítás, amely azt mondotta, hogy a középkor zsidósága azért nem tudott soha semmit sem alkotni, mert el volt nyomva és mert gettóban élt. Nem, kedves barátom. A gettó nem következmény, **a gettó a zsidóság sorsa**. Egy úri fajnak el kellett volna pusztulnia, de mi tovább éltünk. Mondotta volna — ön egy átlag zsidónak, 1933-ban, hogy bizonyos feltételek mellett hagyja el Németországot? Ha igen, valószínűleg kikacagták volna és most szégyenszemre lopva, mint a tolvajok hagyjuk el az országot, — még hozzá pénz nélkül. Higgye el nekem, hogy a hősiesség jobb üzlet lett volna. Vereséget szenvedtünk! Kezünkben voltak az összes ütőkártyák és mégis úgy megverték bennünket, ahogyan még senkit. Önkritika kell Uram, önkritika, ami annyira hiányzik belőlünk.“

Látja igen tisztelt Uram, aki jelenleg még ott él Pesten, a körúti kávéházak mélyén, **körülbelül** ez a helyzet. Ma már hiába küldötte meg nekem a magyarországi zsidóság hivatalos lapjának azt az írását, amely az erdélyi zsidóság magyar „**hűségéről**“ regél az olvasónak. A megírt cikkek minden sorából hiányzik az önkritika, ami ha megvolna, úgy talán Önök, úgynevezett „asszimilált“ zsidóság sem vállalná a felelősséget azért a fekete varjúseregért, amely az erdélyi végeket elárasztotta, s amelynek kisebb gondja is nagyobb volt az itt élő székelység fájdalmánál és szenvedésénél. Beszéljünk őszintén — az Önök által is védelmezett erdélyi zsidóság húsz esztendőn keresztül nyúzta, uzsurázta

Erdélyt, s a Bukarestből ideküldött román hivatalnokokkal együtt szívta a magyarság véré.

Ez az igazság, s Önök ott fenn Budapesten ezt az igazságot védelmezik.

Ezzel pedig vállalták a következményeket és vállalták a felelősséget.

Hogyan is mondotta az Önök emigránsírója? „Több önkritika kellett volna és több bátorság.“ — De így jóéjszakát.

Negyedik levél

(Levél egy nyilas testvérhez)

Kedves magyar testvérem! Két hétig tartó fáradtságos út után ismét elérkeztünk a régi határhoz, amelyet a határmenti magyarok átokhatárnak kereszteltek el. A határmentén még mindig állanak — reméljük már nem sokáig — a milliárdok segítségével épített hatalmas betonerődök. Az úgynevezett Károly-vonal építői bizonyára úgy gondolták, hogy a francia tervek szerint épített bunkerek majd megvédelmézik azt a földdarabot Románia számára, amelyet az 1918-as demokrácia segítségével loptak el mitőlünk. Még innen a távolból nézve is ijesztőek és félelmetesek. Ma már üresek, de azt mesélik, hogy még nem is olyan régen a legújabb típusú ágyúk és gépfegyverek torka ásítottak felénk, csonkaországiak felé. A többmilliárdos költség azonban süket akaratot szolgált. Hiába építettek acélbeton erődöket, hiába robbantották fel az Erdélyt Magyarországgal összekötő utakat, hiába ástak futóárkokat, állítottak spanyol lovasokat, mert végeredményben ezek az erődök egy hazugságra épített rendszer védelmezői voltak. Elég volt két embernek — Hitler Adolfnak és Benito Mussolininek két tollvanása, s az erődökből eltűntek az ágyúk, el a gépfegyverek és Erdély északi része egyetlen puskaszó nélkül tért haza az ezeréves országhoz.

A távolból idekéklenek a bihari falvak, még távolabbról a szilágysági hegyek, s most, hogy itt ülünk a volt határmentén, olyan furcsának tűnik fel ez az egész elmúlt húsz esztendő. Látod testvérem, mi húsz esztendőn keresztül nem hittük ezen napok eljövetelében. Azután egyszer

egy verőfényes szeptemberi napon mégiscsak elindultunk Erdély felé és a világháború egyik legbetyárabb következménye — Erdélynek Magyarországtól való elszakítása végetért.

Magyar testvérem, most pár órával ezelőtt jött át hozzánk valaki „odaátról“ aki elmondotta a hírt, hogy Szálasi Ferenc testvérünk elhagyta a szegedi Csillagbörtönt és már Budapesten van. Az első pillanatban nem akartunk hinni fülünknek. A nyilaskeresztes mozgalom Vezérének szabadulásáról szóló hír szinte elszibbasztotta lelkünket, de a következő percben már mint láthatatlan film pergett le előttünk a már ezután elkövetkezendő munkánk és kötelességünk mozaikképe.

Régóta 6—7 esztendő óta vívjuk sokszor szélmalomharcnak tűnő küzdelmünket. „Turáni átokról“, „szalmalángról“ regéltünk, de nagy terveink mindig belefulladtak a „**nekünk nem lehet nagy eredményeket elérni, mert kis nép vagyunk**“ sóhajtozásba. Állandóan „nagy magyar éjszakáról“, magyar „széthúzásról“ beszéltünk, s néha valószínűsítő temetést rendeztünk a magyar gondolatnak. Nézzük meg új dalainkat, verseinket, milyen kevés köztük a reményteli, biztató hang. Nagyrészüket szenvedésről, siratásról, elbukásról, tragédiáról regél. Mennyivel más a nemzeti-szocialista gondolatba feloldódott, fiatal, de oroszláncörmeit már erősen villogtató írók munkássága. Emeltfejú emberek, akik ösztönösen elvetették maguktól a régi Magyarország reggelig tartó cigánymuzsikás „utánam a vízözön“-ös, kártyás, mulató világát. Volt egy kor, mikor abban tetszelegtünk, — illetve szenvedtünk — és arról írtunk színdarabokat, regényeket, hogy X, vagy Y földbirtokos egyetlen éjszakán tízezer holdat kártyázott el s úri gesztussal — főbe lőtte magát. Ahelyett, hogy teljes vitalitásunkkal tiltakoztunk volna az ilyen halálos árnyak ellen, vörösre tapsoltuk tenyereinket.

Kedves magyar testvérem, mi egy romantikus hazugságnak voltunk az áldozatai, s a romantikus bokrok mögött ott állott ugrásra készen a nemzetközi zsidóság magyarországi derék csapata, amely a kártyás földesúraink és tarokkozó politikusaink „úri gesztusaiból“ vagyont és hatalmat

kovácsolt magának. S egyszerre mi parasztlak, munkások és középosztály egyaránt — küszöbön túlra kerültünk. Mi nyilaskeresztesek teljesen szembenállunk ezzel a világgal. A mi feladatunk az új magyar szellemiség, az új magyar közép és munkásréteg kitermelése.

Egy előbbi levelemben megírtam, hogy az Erdélyben felnőtt új román fiatalság milyen szívós munkával hódította el a székelység javait. Magyar testvérem, ez a bizonyos szívósság hiányzott a mi fiatalságunkból, akinek a rossz nevelése miatt nem lehetett faji és nemzeti öntudata.

Magyar testvérem, nekünk új fiatalságot, új szellemiséget kell kitermelnünk, s szívós munkával kell birokra kel-
nünk a körülöttünk élő népekkel, ha valóban át akarjuk venni a Duna-medencében élő népek feletti vezetést.

Óriási, nagyszerű feladat!

Mi vallva valljuk és hittel hisszük, hogy ezt a nyilaskeresztes gondolat jegyében teljesíteni is tudjuk.

Magyar testvérem! Te bizonyára tudod, hogy útunk végcélja a Nemzetiszocializmus Munkaállama, de talán tudod azt is, hogy ez az út hosszú, fáradtságos, küzdelmes és sok áldozatot kívánó. Ezért indultunk utunkra a „Kitartás“ szóval, mert bizony nekünk kitartásra van szükségünk. Mi országjárók láttuk a lezüllött városokat, az elszegényedett magyar falvakat, a meggazdagodott erdélyi románságot és zsidóságot és megtapogattuk az akadályokat, amelyek egyelőre áttörhetetlen betonfalként merednek elénk. Olyan kitartásra van szükségünk, amilyent még nem látott a Duna-Tisza-köze. Nálunk a kitartás nem politikai jelző, nemcsak tömegfogásra használt frázis, hanem — programmunk fele.

Összetartani és kitartani! Ha ezt a feladatot teljesítjük, akkor már eredményel dolgozunk.

Magyar nyilas testvérem, Te, mint a mozgalom egyik régi harcosa bizonyára tudod, hogy mennyi minden belső vajudáson estünk keresztül. Néha megfellebbeztünk igazi ellenségeinkről és fegyvereinket egymás ellen fordítottuk. De most, hogy ismét visszatért sorainkba Szálasi Ferenc, meg kell fogadnunk, hogy a jövőben erősebben a hitben és kitartóbban vívjuk a magunk küzdelmét. Tudjuk, hogy csak magunkra számíthatunk s Németország és Olaszország

nagy erőfeszítését és áldozatát a magunk számára is kötelezőnek ismerjük el. Eddig a gyengébbek így vélekedtek: „Németország nagy nemzet, ott könnyű volt nemzetiszocializmust csinálni.“

A kishitűek így sóhajtoztak: „Olaszország nagy nép, ott semmiség volt fasizmust csinálni.“

De kevesen voltak, akik keresték az okokat, hogy miért volt könnyű? A liberális nevelkedésű tömeg csak a csillogó felszint látta, csak elcsodálkozott a Berlin tempelhofi ünnepség roppant zászlóerdején, csak sóhajtozott, ha Olaszországból érkezett újságokban a fasiszta állam gigászi tömegmegnyilatkozásait látta.

Sóhajtoztunk és csodálkoztunk.

De elfelejtettük, hogy ezeket a végső eredményeket áldozatos küzdelmek előzték meg.

Tanulnunk kell, s a panaszkodás és tulajdon érdemeink hangoztatásán túl a jövőben többet kell dolgoznunk, kevesebbet beszélnünk és életünket nem fülünkrehúzott paplannal kell hozzákötnünk a magyar jövőhöz.

Kedves testvéreim! Az élet harcoss, veszedelmes valami, s hozzá kell szoknunk a gondolathoz, hogy rajtunk kívülálló erők és okok az egyén életét bármikor megszüntethetik. És hozzá kell szoknunk ahhoz a gondolathoz is, hogy: ezt tudomásul vegyük és minden percben készek legyünk kicsiny életünk feladására.

Új, hősi világnézetre van szükségünk, mert a világ megváltozott, s a megváltozott idők új szellemet és új embereket követelnek. Mi még ennek a hősi korszaknak csak az elején állunk, mert a régi Magyarország a maga vadhajtásos liberális szellemiségével elhitette velünk, hogy a magyar fának igazi értékét nem a gyökér, hanem a korona jelenti. A gyökér pedig — parasztságunk és munkásságunk, — fontosabb mindennél. Mert ha a fák összfel is hullatják lombjaikat, azért tavasszal újra virulnak és új lombokat hajtának. De ha elpusztul a gyökér, ha megsemmisülnek az alig látható finom hajszálgyökök, ha elpusztulnak a névtelen nagydénések és kovácsjánosok, akkor elpusztul a korona, elpusztul a törzs, el az ország. A mi kultuszunk és a mi világnézetünk a névtelen magyar munkást és az ismeretlen

magyar parasztot akarja megerosíteni, mert őrajtuk fordul meg országunk, nemzetünk sorsa, jövője és életünk biztonsága.

Új hittel, új erővel, de régi célkitűzésekkel térünk vissza erdélyi útunk után a magyar fővárosba, hogy régi kitartással folytassuk megkezdett útunkat.

Kitartás!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ötödik levél

(Levél egy erdélyi magyarhoz)

Magyar Testvérem!

Bevallom őszintén, hogy amikor azon a bizonyos szeptemberi napon találkoztunk az egyik kolozsvári házban és részletesen beszélgettünk az erdélyi és a magyar politika állásáról, némi csalódást éreztem a lelkemben. Te, magyar testvérem, aki húsz esztendő alatt szívósan védekeztél a román térhódítás ellen, aki az elmúlt húsz esztendő során egyetlen pillanatra sem hagytad el a megszállt Erdély területét, furcsa, különös dolgokat mondottál nekem. Már beszélgetésünk első pillanatában tudomásul vettem, hogy Ti erdélyi magyarok többé-kevésbé még a régi politika nyomdokait járjátok, s nem nagyon ismeritek azt az új magyar korszellemet, amelyet — nyilaskeresztes gondolatnak neveznek. Nagyszerűen tájékozódzatok a német hitlerizmusról, az olasz fasizmusról, tisztában vagytok a portugál Salazar törekvéseivel és jól ismeritek a spanyol fallangista mozgalom jelentőségét is.

Magyar testvérem! Beszélgetésünk végén már nem csodálkoztam ezeken a dolgokon, hiszen az új magyar korszellemet mesterségesen zárták el előletek. Az erdélyi zsidóság jól tudta, hogy az egyetlen komoly veszedelmet a nyilaskeresztes gondolat jelenti számára, de tudta a román impérium is, hogy a magyar nemzetiszocializmus a magyar faji öntudat felébredését jelenti. Ezért hamis és koholt hírekkel — melyeknek gyártásában hűséges segítőtársakat találtak a pesti zsidóságban — próbáltak elrettenteni titeket tőlünk. De mindezek ellenére is némi szomorúsággal állapíthatom

meg, hogy Ti még igen sokan most 1940-ben is a tiszakálmáni illetve a bothlenistváni politikát valljátok magatokénak. Igaz, hogy az erdélyi magyarság mindig az ellenzéki politikát képviselte, de a visszatérő napok első örömeiben talán mégsem lett volna ildomos ennek az ellenzéki hangnak a kihangsúlyozása.

Tudom azonban, hogy rövidesen Ti is rájöttök arra, hogy a mi ellenzékiiségünk már az indulás pillanatában felemelkedett a régi értelemben vett politikai ellenzékiiségen, mert a mi küzdelmünk nem egyes kormányok, nem személyek, hanem az egész rendszerrel való szembenállást jelenti. Erdély azonban nemcsak ellenzéki volt a múltban, — hiszen ez az ellenzékiiség a madéfalvi veszedelem idejétől datálódik, s csak megerősödött a liberális magyar kormányok idején — hanem népének erkölcsi és szellemi kiválósága folytán mindig bölcsője volt az új világáramlatoknak és új eszméknek. Ha jól tudom Európában először Erdélyben hirdették meg a minden vallásfelekezet számára szóló egyenlőséget, ami körülbelül annyit jelent, hogy az erdélyi gondolat volt az első, amely megszüntette magyar és magyar közötti különbséget. Talán ez volt az oka annak, hogy Ti erdélyiek hosszú évszázadokon keresztül nem tiltakoztatok a zsidóság térhódítása ellen, mert erősek és leleményesek voltatok és egészen 1867-ig nem ismertétek a zsidókérdést. Az erőviszonyok azonban nálatok is megváltoztak. Új erők kerekedtek fölétek, s ha nem is alakult ki Erdélyben egy egészséges antiszemitizmus, azért már Ti is látjátok, hogy mit jelent egy ország számára a zsidóság uralma, hiszen Te magad mondtad, hogy Erdély kereskedelmének 80 százaléka van zsidókézből. Aztán sokmindenről panaszkodtatok még s így közvetve az új gondolat ösztönösen is megszületett bennetek és most már csak tudatosítani kell azt a valamit, amit mindnyájan éreztek. A Balkán, amely 1918-ban Erdély határainál végződött 1919-ben már Nagyvárad falait verdeste, s néha úgy látszott, hogy a bolyaifarkasok hazája végképp elsüllyed a balkáni kultúrátlanságban.

Magyar Testvérem! Régi hibákat emlegettél, s azt mondtad, hogy az elmúlt huszonkét esztendő alatt Erdélyben sokminden megváltozott. Megváltozott az élet, a levegő,

megszűntek a nagy latifundiumok és egyházi birtokok. Húsz év alatt pedig mindent megpróbáltatok. Bizonyára keresték az új megoldásokat, vágyakozó szemmel néztetek Magyarországra felé, ahol ebben az időben már megkezdődött a nemzetiszocialista világnézet magyar vetületének — a nyilaskeresztes gondolatnak a kibontakozása. Mi, nyilaskeresztesek gyűlöltek a zsidóság és románság előtt és nem éppen kedveltek bizonyos körökben idehaza a csonka hazában — nem igen tudtunk Veletek kapcsolatot tartani. A budapesti zsidó érdekeltségű újságok átmehettek Hozzátok a határon.

Magyar testvérem, kolozsvári találkozásunk alkalmával láttam a szemedben a kutató bizonytalanságot és éreztem, hogy Te is azok közé tartozol, akik új utakat, új célokat és öszinte, új megújódást vár. Mikor elmondottam Néked a mi célkitűzéseinket, ismertettem mozgalmunk történetét, akkor láttam szemedben a gyanút, hiszen még nem tudtad magad alá gyűrni azokat a vádakát és rágalmakat, melyeket a csonkaországbeli és az erdélyi zsidó sajtó mirőlunk nyilaskeresztesekről írt és terjesztett. Esztendőkön keresztül azt olvastátok rólunk, hogy hazaárulók, németbérencek, a politikai élet szegénylégényei, egyéni célokat hajszoló és valami bűnös, önző ambíciótól fűtött társaság vagyunk. Nem ismertétek — talán még most sem ismeritek a magyar nemzetiszocializmus munkáját és így nem tudtatok az első pillanatban öszinte bírálatot mondani arról a harcról, amely már mögöttünk van.

Magyar Testvérem, már késő éjszakára járt az idő, mikor Te a nyilaskeresztes mozgalom programja után érdeklődtél. Kérdésed meglepő volt, mert a mi programmunk maga az élet, minden jelenével és jövőjével együtt. Az első pillanatban megijedtem kérdésedtől, mert programmunk magához öleli a nagykérdések végtelen sorozatát, s ha akkor este részletesen elmondottam volna programmunkat, akkor talán még ma is együtt ülnénk.

Programmunk?

Programmunk a liberális Magyarország teljes felszámolása, és a nemzetiszocialista magyar munkaállam felépítése az eljövendő századok számára. Talán Hubay Kálmán szavait idézhetem:

„Nekünk, akik vagyunk a magyarság számára új szellem és új akarat, új lelkeség és új erő, nekünk az idő, a történelem, a kor egyetlen főnévi igenévvel parancsol: dolgozni. A nemzetiszocialista program maga az élet, valóság, kenyér és jövő és munkaalkalom a Kárpát-medence testvérmemzetei számára. Rendeletek a földkérdésről, hogy ez az évszázados probléma a termelés sérelme nélkül, zökkenésmentesen, de kiméletlen gyorsasággal meghódítható legyen és végre földje, élete, értelme legyen a parasztnak. Villamoscentrálék, ipartelepek, csatornák, szövetkezetek, hitelszervek, iskolák, utak, vasutak tervei sorakoznak egymás mellé pártunk irattárában. És mindehhez elkészült a költségvetés, mindenütt megjelölve a pontos pénzügyi fedezet, hogy abban a pillanathan, amikor szólít bennünket az idő és át vesszük a történelem által rákosztott szerepet, nyomban, egyetlen gombnyomásra meginduljon a nemzetiszocialista munkaállam történelmi gépezete. Az alapozási munkának vége és most jönnek az új, eddiginél is keményebb feladatok. Dolgozni testvérek! Dolgozni, keményen, szívósan, mert a mi számunkra nincsen pihenés. Mussolini azt mondja: a fasiszták ellenségei a kényelmes életnek. Mi nyilaskeresztesek fanatikusak vagyunk a munkának és eljegyzettjei vagyunk a harcnak. Dolgozni testvérek, — ez a mi programunk. — “

Igen, magyar testvérem, a mi programmunk a munka és, egyetlen protekciónk és támogatónk a munkával elért eredmény. És ezért talán mégis érdemes volt elvégezni az alapozás munkáját. Tudjuk, hogy miénk a siker!

Mi a fiatalokért, egy kivénhedt rendszert örökre sírba-
tevő új világért harcolunk. A mi feladatunk és a mi kötelességünk a meggyőződés és a lelkesedés szítása. A nyilaskeresztes gondolatnak nincs szüksége olesó babérokra, nincs szüksége elavult frázisokra. A mi propagandánk és munkánk maga az élet. A nyilaskeresztes gondolat olyan mint a szikra. Belerobban a világba, meggyújtja a gondolat tűzét, elkapja a kávézó nyárspolgárokat és viszi őket magával mint férfiakat a nagy célok felé vezető bizonytalan és dicsőséges úton. Hit és bátorság a mi fegyverünk. És meggyőződés és — kitartás.

Erdélyi magyar testvérem, pár esztendővel ezelőtt úgy indultunk el, mint a senkik. Mindenki prédája voltunk. Így fr ezokról a napokról Kóródy Tibor:

„Emlékszel testvér? Midőn 1934. őszén egy esős, borongós délelőttön először jöttem fel Hozzátok a párthba. Két kis szobából állott a „központ“, sötét szobák voltak, már délelőtt is villanyt kellett gyűjtani. Üdvözöltél és kezettfogtunk. Ez a kézfogás jegyzett el engem öt esztendővel ezelőtt az eszmével. Emlékszel testvér? Akkor rögtön meg kellett ígérned, hogy akárhogy is forduljon a sors, barátok, küzdőtársak, testvérek leszünk mindig. Aztán eljöttem délután is... Aztán másnap is... És attól kezdve mindennap. Később kis mellékutcai vendéglők különszobáiba jártunk nyole-tíz ember fogadott ott minket. Órákat villamosoztunk, míg kiértünk, de jókedvvel csináltuk, mert hittünk a munkánkban. Főként szociáldemokrata munkásokat kerestünk. Az Állami Vas- és Gépgyár mellett volt egy munkáskoresma, ott gyűltek össze a szombati fizetés után a szociáldemokra vasmunkások. — Azután jött 1935... 1936... 1937... 38... 39... A mozgalom gyermekbetegségeinek kora. Minden utcasarkon új nyilaspárt alakult, minden héten egyesültünk vagy ketővel, mégsem akartak fogyni. Éjszakákat vitatkoztunk keresztül, míg világos reggel lett, de mi kócosan, fáradtan, de csillogó szemmel és napról-napra erősödő vad hittel végeztük a munkát. De akkor már — talán nem utolsó sorban a liberális lapok támadásainak következtében — fel volt rázva a magyar közvélemény. A múltó napok maradandó áldozatokat követeltek tőlünk, de ez az ami a mi harcunkat széppé teszi. Testvér, téged kirekesztettek az idők abból, hogy résztvehess a mozgalom harcaiban, de tudjuk, hogy lelkeddel már itt élsz közöttünk. Te tudod már most, hogy jobban, erősebben és pozitívabban akarunk magyarok lenni. Egy nagy befeléfordulást jelent nemzetiszocialistának lenni, az életnek egy mélyebb értelemben való élését.“

Hát magyar testvérem mi így építettük a mozgalmat.

Erdélyi magyar testvérem, mikor ezokról és sokmás dologról beszélgettünk a kolozsvári öreg házban, akkor Te egyszerre azt mondtad, hogy mindez rendben volna, de sajnos, mi nyilasok vallásellenesek vagyunk. Nem ért várat-

fanul ez a vád, de éreztem azt is, hogy ez nem a Te megállapításod, mert Te csak elraktározta magadban azokat a hamis vádakokat, amelyeket ellennük támasztottak. De ha már felvetetted a vallás kérdését, akkor idézem számodra a Szálasi—Széchenyi fogalmazásában megjelent „Út és cél” című munkának a vallásról szóló részét. Nem ma jelent meg, hanem 1938. áprilisában. Olyan megnyilatkozás, melyet mindannyiunk figyelmébe ajánlok, akik még mindig azt hiszik, hogy a nyilaskereszt egyet jelent a vallástalansággal. Szálasi—Széchenyi a következőket írták erről a kérdésről:

„A nemzet életének legmélyebb gyökere az isteni akaratban és gondviselésben fészkel. Egyetlen nemzet és így a magyar sem élhet meg anélkül a hit nélkül, hogy isteni gondolatot, célt képvisel a világban, s ezért pótolhatatlan és ezért nélkülözhetetlen értékű. Az igazi nemzeti öntudat a krisztusi igazságból meríti emberi méltóságának, erkölcsi elhivatottságának bizonyosságát. Számunkra a keresztény, igazságot, történelmi magyar egyházaink hirdetik és tanítják. Ezeknek az egyházaknak istentisztelete, igehirdetése, hittanítása, lelki gondozói munkája a nemzetnek lényeges tényezője, ezt a munkát a magyar nemzetiszocialista állam teljes erejével védi és támogatja, s annak minél eredményesebb folytatására, az egyházaknak teljes lehetőséget biztosít.

A magyar nemzetiszocialista állam jogosan igényli, hogy ez az alapvető fontosságú, lelki és erkölcsi munka teljes egészében a magyar nemzet építésének gyümölcsözzék. hogy a krisztusi hit két legnagyobb ajándéka— az egyházért viselt testvéri felelősség és az önfeláldozó szeretet a magyar testvéri közösség, a magyar nemzet életében legyen valósággá. Az egyházak tehát minden gondjukat, buzgalmukat, odaadásukat a magyar nemzet újjáteremtése, testben és lélekben való megtisztítására és boldogítására szenteljék oda. Lehetetlen megengedni azért, hogy a történelmi egyházak egymással áldatlan harcokat vívjanak, egyik a másikkal hitelét, tegintélyét, értékét lerontsa, hogy egymás őszintehitű tagjai között először is a családi életben, azután a társadalmi és közélet terén széthúzást, békétlenséget, elhidegülést, sőt gyűlöletet támasszanak, ami ellenkezik Krisz-

tus úrunk parancsával és a nemzet egységét, erejét megbontsa.

A magyar nemzetiszocializmus gyakorlata szétválaszthatatlan Krisztus tanától.

Ezek jelentik a mi mozgalmunk érvényes állásfoglalását és alapját a vallással kapcsolatban.

Az egyén csak akkor egész ember és csak akkor számíthat népi közösségünk kiegyensúlyozott, igazi hasznos tagjának, ha vallási meggyőződése és nemzeti meggyőződése erős kapcsolatban és forró összhangban él lelkében, s biztos egyensúlyban vetődik ki tudatában is. Mi meg fogjuk adni Istennek, ami Istené és meg fogjuk adni nemzetünknek azt, ami nemzetünké.“

Magyar Testvérem! A fenti sorok a nyilaskeresztes célkitűzések valláserkölcsei alapját szolgálják és úgy hiszem eloszlatják előttem említett kételyeidet, mert meggyőződhetsz arról, hogy kissé más felfogást vallunk a vallás igaz értelméről, mint azok a liberálisok és szociáldemokraták, akik Véled is elhitették azt a bornírt ostobaságot, hogy a nyilaskeresztes gondolat az egyházak és a vallás kíméletlen üldözője.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Hasonló módon akarja és fogja rendezni a nemzetiszocializmus a magyar munkásság, a középosztály, a parasztság, sőt azon túlmenően a kisebbségi népek fontos kérdését is.

Szálas Ferenc szerint:

Mi magyarok eddig csupán az államot szolgáltuk, ennélfogva elvesztettük azt, ami nélkül nincs állami élet: a Hazát. Az egyes népcsaládok testvérmemzetei ugyanezt a hiányt érezték és érzik még ma is és ezért igyekeztek és igyekeznek olyan államkeretekben elhelyezkedni, melyek számukra egyszersmind hazát és hont jelentenek, tehát a népi valóság mindenkori gyakorlatát és szolgálatát.“

Ezek az igazságok teljesedtek be 1918-ban azért, mert Nálatok Erdélyben a románság, a Felvidéken pedig a tót-ság kereste azokat a területeket és államalakulatokat, ahol Hazát találhat. A nemzetiszocializmusban újjáalakuló Magyarország minden Szent István birodalmának a területén élő népnek hazája és otthona lesz, mert:

„A magyar nemzetiszocialista államban a népcsalád és kisebbségi kérdés helyes, őszinte és félreérthetetlen megoldása életkérdés a magyar nemzet és a kisebbségek részére egyaránt.“

A magyar nemzetiszocializmus — nyilaskeresztes gondolat nem pártprogrammot, hanem az egyetemes nagy magyar történelmi célokat szolgáló, országos programmot akarja megvalósítani a szentistváni birodalom területén élő nemzetek számára.

Kedves erdélyi testvérem, mozgalmunk iránt vesd ki lelkedből azokat a balhiedelmeket, amelyek húsz esztendő során keletkeztek Benned, egyrészt az Erdélyben is felülkerekedett zsidó szellemség, másrészt a liberális bukaresti uralom segítségével.

Kitartás!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

